

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет обліку і аудиту**

**Кафедра обліку в державному секторі
економіки та сфері послуг**

ПРОГРАМА

переддипломної практики

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-наукової магістерської програми «Міжнародний облік»**

**Затверджено на засіданні кафедри
обліку в державному секторі економіки та сфері послуг
Протокол № 1 від 27.08.2018 року**

Тернопіль - 2018

Програма переддипломної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-наукової магістерської програми «Міжнародний облік» / Укладачі: Хорунжак Н.М., Мельник Н.Г., Бенько І.Д. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 26 с.

Рецензенти: к.е.н., бухгалтер-експерт ТОВ «Тер Аудит», Іванечко Ю.М.
к.е.н., доцент, бухгалтер ТОВ «Сахара», Денчук П.Н.

Затверджено на засіданні кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг, протокол № 1 від 27.08.2018 року

ВСТУП

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки магістрів у вищих навчальних закладах і проводиться на сучасних підприємствах та організаціях різних галузей, а також освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі та державного управління.

Переддипломна практика має на меті набуття студентами практичних навичок самостійної роботи у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, контролю, аналізу та аудиту та умінь працювати за обраною спеціальністю. Переддипломна практика для студентів спеціальності «Облік і оподаткування» організовується відповідно до навчального плану Тернопільського національного економічного університету. Програма переддипломної практики складена у відповідності з навчальними програмами дисциплін, передбачених навчальним планом підготовки магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг. Наказом ректора ТНЕУ здійснюється скерування студентів на бази практики і призначення керівників практики від кафедри для кожного студента. На місцях практики призначаються керівники від підприємств, установ, організацій. Керівники практики від навчального закладу перевіряють організацію та якість роботи студентів під час проходження практики.

Під час проходження переддипломної практики студенти повинні опрацювати практичний матеріал, який буде використано ними для написання випускної кваліфікаційної роботи згідно обраної теми.

Переддипломна практика включена до ОНП як окрема освітня компонента в обсязі 15 кредитів ECTS, проводиться на другому році навчання (IV семестр) після засвоєння здобувачами програми теоретичної підготовки. Загальна тривалість переддипломної практики згідно з графіком навчального процесу на навчальний рік становить 10 тижнів, включаючи тренінг.

Для проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти повинні обрати для себе підприємство, яке здійснює зовнішньоекономічну діяльність або є учасником міжнародної економічної діяльності, а саме:

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;
- надання послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності (виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України);
- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;
- міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;

– кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

– спільна підприємницька діяльність між суб'єктами ЗЕД та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

– підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності;

– організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібно торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках;

– товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

– орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

– операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку;

– роботи на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності як на території України, так і за її межами; роботи іноземних фізичних осіб на контрактній оплатній основі з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності як на території України, так і за її межами;

– інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

РОЗДІЛ І. ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1. Мета і завдання практики

Метою переддипломної практики є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання за освітньо-науковою програмою «Міжнародний облік», набуття практичних та науково-дослідних навиків роботи на підприємствах, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність або є учасниками міжнародної економічної діяльності.

Науково-дослідна складова переддипломної практики є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми та має на меті набуття студентом навичок і вмінь здійснення науково-дослідної діяльності, практичного застосування сучасних методів та форм наукового дослідження.

Результатом проходження переддипломної практики, виконання та захисту звіту здобувачами вищої освіти за магістерським рівнем вищої освіти є отримання загальних, спеціальних та фахових компетентностей, передбачених ОНП а саме:

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність планувати і проводити наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства.

Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.

Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Здатність застосовувати знання сучасних облікових теорій, методичних навичок та спеціальних методів дослідження облікових даних, економічних явищ та процесів в умовах глобалізації інформаційного простору.

Здатність застосовувати отримані нові знання та інновації для розв'язання комплексних проблем у сфері обліку, аудиту та оподаткування, а також адаптувати їх до умов змінного середовища та вимог сталого розвитку.

Здатність ідентифікувати специфіку національних облікових систем, володіти концептуальними основами і методикою обліку і звітності країн Європейського Союзу.

Здатність володіти організацією та методикою обліку й оподаткування діяльності в країнах ЄС; обліку фінансово-господарських операцій, формування звітності та розумінням специфіки використання облікової інформації для управління діяльністю компаній в країнах ЄС.

Здатність формувати облікову політику міжнародних компаній та проводити аналіз показників консолідованої фінансової звітності.

Здатність застосовувати міжнародні підходи та методи консолідації фінансової звітності.

Здатність здійснювати вибір методів, способів, прийомів і підходів до обліку та оподаткування міжнародних компаній.

Здатність вести облік діяльності та оподаткування міжнародних компаній, систематизувати, узагальнювати й інтерпретувати облікові дані для управлінських цілей.

Програмними результатами проходження переддипломної практики, виконання та захисту звіту здобувачами вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти є:

Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово при обговоренні результатів досліджень та інновацій.

Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосовування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.

Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

Знати теоретичні, методичні та практичні положення контрольного процесу, розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.

Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Визначати актуальні проблеми та виявляти наукові факти у сфері теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування, робити науково-обґрунтовані висновки та розробляти пропозиції щодо їх вирішення.

Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Вміти генерувати нові ідеї в сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

Аналізувати і оцінювати закономірності і тенденції розвитку обліку, аналізу та аудиту, оподаткування.

Моделювати застосування методів наукових досліджень для аналізу закономірностей і тенденцій розвитку основних напрямів розвитку обліку, аналізу та аудиту, оподаткування.

Володіти нормативно-правовими та організаційно – методичними засадами обліку в країнах Європейського Союзу.

Вести облік за Міжнародними стандартами фінансової звітності та використовувати знання систем обліку європейських країн у практичній діяльності міжнародних компаній.

Володіти теоретичними і практичними знаннями щодо імплементації МСФЗ в облікову практику та навичками складання й аналізу консолідованої фінансової звітності.

Володіти концептуальними основами та технологією формування консолідованої звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Володіти навичками обґрунтування раціональної організації обліку та відображення даних про об'єкти й діяльність суб'єктів господарювання в міжнародному економічному середовищі.

Застосовувати знання облікового процесу для формування інформаційної бази управління міжнародними компаніями.

2. Організація та проходження практики

Кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг і деканат факультету обліку і аудиту займаються загальними організаційними питаннями проходження переддипломної практики. До початку проходження практики кафедра проводить відповідний інструктаж із студентами-практикантами та забезпечує їх відповідними супроводжуючими документами.

Існують наступні можливості скерування студентів для проходження практики:

1. Студент займається пошуком бази проходження практики самостійно.

2. Кафедра та деканат згідно з наявними укладеними угодами з відповідними підприємствами, установами, організаціями направляє студентів для проходження переддипломної практики.

В обох випадках студент повинен подати на кафедру угоду (договір) про погодження проходження практики на обраному підприємстві, установі, організації. Студенту дозволяється самостійно подати погодження на випускову кафедру, або організація може переслати його поштою (на адресу кафедри). Після цього студент узгоджує свій календарно-тематичний план з керівником від бази практики, а також провідними фахівцями підприємства, установи, організації. Календарний план складається за встановленою формою, яка подана у щоденнику проходження практики, підписується студентом та затверджується керівником практики.

3. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти

Під час проходження практики студентам ЗВО мають бути забезпечені такі права:

– право на захист честі та гідності, яке забезпечується відповідно до вимог Конституції України та інших нормативно-правових актів;

– право на працю, яке вирішується шляхом зарахування на вакантну посаду (протягом терміну практики) з оплатою за фактичний час роботи (з врахуванням пропозицій керівника та реальних можливостей студента);

– право на отримання неконфіденційної інформації для виконання переддипломних досліджень та написання звіту про проходження практики;

– право на отримання конфіденційної інформації для виконання дослідження за умови забезпечення дотримання умов конфіденційності, які висуває підприємство;

– право на отримання консультацій від керівників практики (від навчального закладу та бази практики).

Студенти ЗВО при проходженні практики зобов'язані:

– до початку практики одержати від керівника практики від ЗВО консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

– своєчасно прибути на базу практики;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку підприємства, дотримуватися етичних і професійних норм;
- виконувати доручення керівника практики, які стосуються можливостей здобуття професійних навиків та компетенцій;
- під час практики забезпечити виконання календарно-тематичного плану, рекомендованого програмою та щоденно вести відповідні записи в щоденнику проходження практики;
- зібрати всі необхідні матеріали для написання випускної кваліфікаційної роботи;
- своєчасно і якісно готувати передбачені програмою матеріали до документальної частини звіту;
- своєчасно оформити та задати на кафедру звіт про проходження практики.

4. Керівництво і контроль практики

Керівництво практикою здійснюється випусковою кафедрою обліку в державному секторі економіки та сфері послуг та викладачами, призначеними керівниками, згідно навчального навантаження. Керівник від кафедри здійснює перевірку, а в разі необхідності допомагає скласти календарний план проходження практики, здійснює постійний контроль за його виконанням; проводить консультації із студентами з питань проходження практики та оформлення звітів; регулярно на засіданнях кафедри подає інформацію про хід виконання програми та календарного плану; перевіряє звіт про практику.

Контроль проходження практики здійснює також керівник від підприємства. Він несе відповідальність за організацію практики на підприємстві та контролює стан виконання календарно-тематичного плану і доручень студентом. Він також зобов'язаний підготувати об'єктивну характеристику на студента за час перебування на практиці, оцінити її проходження, відмітивши позитивні і негативні сторони; висловити, по можливості, свою думку про рекомендацію студента після закінчення навчання закладу для роботи на відповідних посадах. Також керівник практики може висловити свої пропозиції та побажання щодо змісту практики, її програми, компетенцій здобувача вищої освіти, який проходив практику.

5. Оформлення та захист звіту про практику

У процесі проходження практики студенти складають щоденник (надається кафедрою) та Звіт про практику (формується самостійно).

Звіт про проходження переддипломної практики структурно складається з двох частин: текстової та документації у вигляді додатків.

Текстова частина Звіту обов'язково повинна містити:

ВСТУП. У вступі визначається мета й завдання проходження практики, характеризується об'єкт і предмет дослідження, дається короткий огляд джерел інформації. Обсяг вступу – до 3-х сторінок.

ОСНОВНА ЧАСТИНА. Основну частину Звіту потрібно поділити на окремі теми згідно програми практики. У цій частині стисло, без зайвих описових фраз загального характеру, дається коротка характеристика питання і описується специфіка досліджуваного підприємства. Текстова частина пов'язується з документами, що додають до звіту в додатках.

ВИСНОВКИ. Висновки містять узагальнення результатів проходження практики, досягнутої мета практики, виконання поставлених завдань, а також критичну оцінку організації обліку, контролю та аналізу на досліджуваному підприємстві, пропозиції та рекомендації щодо покращання організації обліку, підвищення ефективності системи внутрішнього контролю тощо). Обсяг висновків – до 3-х сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. Дана частина формується з актуальних нормативних, інструктивних та інших джерел, які були використані при написанні Звіту.

При формуванні Звіту необхідно дотримуватися таких **технічних вимог**:

- розмір кегля 14, міжрядковий інтервал – 1.5, шрифт – Times New Roman, вирівнювання тексту – по ширині;
- поля: верхнє – 2.0 см, нижнє – 2.0 см, ліве – 3 см, праве – 1.5 см;
- нумерація сторінок: в правому верхньому кутку сторінки;
- номер та найменування пунктів (підпунктів): вирівнювання по центру, шрифт напівжирний, без крапки в кінці;
- обсяг текстової частини звіту – 30-40 сторінок.

Друга частина Звіту повинна містити додатки у вигляді документів, які повинні бути заповненими з дотриманням усіх вимог діловодства.

Текстова і документальна частини звіту мають бути взаємопов'язані. Посилаючись на документ, студент у дужках поряд з назвою документа пише: *див. додаток А*.

До додатків можна віднести:

- наказ про облікову політику підприємства;
- положення про організацію обліку на підприємстві;
- положення про організацію внутрішнього контролю на підприємстві;
- графіки документообігу;
- розрахункові документи;
- митні документи;
- транспортні (перевізні) документи;
- комерційні документи;
- договори та інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами;
- ліцензії, дозволи, сертифікати та інші документи, що підтверджують дотримання обмежень при переміщенні товарів через митний кордон України (якщо є обмеження);
- документи, які використовуються для проведення попереднього документального контролю;

- документи, що підтверджують країну походження;
- зовнішньоекономічні договори (контракти);
- форми фінансової, консолідованої, податкової, статистичної звітності.

Невід'ємною частиною звіту є результати проходження тренінгу, який містить наукову, дослідну, розрахункову складову і виконується згідно завдання, яке надає для виконання керівник практики від ТНЕУ (*додаток Б*). Результати тренінгу доцільно формувати *окремо від звіту про проходження практики*, а його результати та методика доцільно використовувати при написанні випускної (кваліфікаційної) роботи.

Першою сторінкою Звіту є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Такі структурні частини звіту, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Зміст подають на початку звіту після титульного аркуша. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел та ін. До звіту додається належним чином заповнений та завірений щоденник з відгуком керівника практики від підприємства та від вищого навчального закладу.

Належним чином оформлений звіт з додатками та щоденником після закінчення практики подається для реєстрації та рецензування на кафедру обліку в державному секторі економіки та сфері послуг. Після рецензування звіту про практику відповідно до встановленого графіку відбувається його захист. Для цього на кафедрі створюють комісію, яка під час захисту перевіряє повноту Звіту та рівень засвоєння студентом програми практики.

Комісія приймає залік у ЗВО протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики.

Результати практики оцінюються диференційовано з урахування 100 бальної шкали та відображаються у відомості, яка завіряється підписами членів комісії. У випадку неякісного оформлення Звіту, несвоєчасного його представлення, отримання незадовільної оцінки за результатами захисту може бути прийняте рішення про повторне проходження студентом практики в наступному році.

Процес оцінювання знань студентів передбачає:

- перевірка керівниками практики результатів проходження тренінгу;
- перевірку керівниками практики звіту з практики та написання відгуку;
- захист звіту студентом перед комісією.

Під час захисту оцінюються:

- повнота виконання завдання з тренінгу
- повнота виконання програми практики;
- відповіді студента на поставлені запитання.

Оцінку за звіт виставляють одразу після його захисту. Оцінку оголошують публічно і проставляють в екзаменаційній відомості та заліковій

книжці. Питання щодо об'єктивності оцінки, порушення порядку захисту та інші спірні випадки розглядає завідувач кафедри, декан факультету або проректор з навчальної роботи.

За шкалою ЄКТС у Тернопільському національному економічному університеті використовується така градація оцінок:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

РОЗДІЛ II

ЗМІСТ ТА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

1. Ознайомлення з підприємством

Історія створення підприємства. Форма власності, види основної діяльності, розмір і структура власного капіталу підприємства, склад засновників (учасників). Корпоративні права компанії. Цінні папери, дивіденди компанії. Загальна організаційна структура підприємства. Характеристика управління (структура, чисельність) підприємства. Відокремлені підрозділи компанії. Дочірні підприємства. Структура бухгалтерської служби.

Проблематика та обґрунтування висновків і пропозицій щодо удосконалення структури підприємства.

2. Особливості міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності підприємства

Види зовнішньоекономічної діяльності підприємства та їх характеристика. Міжнародні зв'язки підприємства. Зовнішні ринки підприємства. Результати експорту, імпорту. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Міжнародна сертифікація продукції. Загальні техніко-економічні показники, які характеризують результати міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності підприємства.

Проблеми та обґрунтування висновків і пропозицій щодо перспектив діяльності компанії на міжнародному ринку.

3. Організація обліку на підприємстві

Склад бухгалтерської служби, основні посадові обов'язки працівників бухгалтерії. Відповідальність бухгалтера підприємства. Коротка характеристика бухгалтерського обліку окремих об'єктів (активів, капіталу, зобов'язань). Зміст основних розділів Наказу про облікову політику підприємства. Короткий опис форми бухгалтерського обліку підприємства. Схема (послідовність) документообігу на підприємстві. Перелік та стисла характеристика основних програмних продуктів, які використовують на підприємстві для обліку (аналізу, контролю, бюджетування, планування). Нормативна база, що регулює організацію та методику бухгалтерського обліку на підприємстві.

Проблеми, висновки та пропозиції щодо перспектив удосконалення організації облікового процесу на підприємстві (в тому числі з точки зору можливостей, перспектив, доцільності застосування МСФЗ).

4. Облік і оподаткування міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності підприємства

Особливості та складові міжнародного обліку. Іноземна валюта та її використання в діяльності підприємства. Облік іноземної валюти. Облік операцій та розрахунків в іноземній валюті. Коливання валютних курсів. Валютний ризик. Хеджування. Перерахунок звітності в іноземній валюті.

Методи та проблеми перерахунку звітності в іноземній валюті. Податки та міжнародна діяльність. Відмінності в національних і міжнародних податкових режимах. Податкова юрисдикція та подвійне оподаткування. Податкові пільги. Податкові договори. Перерахунок іноземної валюти для цілей оподаткування. Облік бартерних, товарообмінних операцій. Облік відряджень закордон. Облік іноземних інвестицій. Облік інших операцій, пов'язаних із міжнародною діяльністю підприємства.

Проблематика та обґрунтування висновків і пропозицій щодо удосконалення обліку та оподаткування в умовах міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності.

5. Організація та методика аудиту та внутрішнього контролю

Правові та організаційні основи внутрішнього та зовнішнього контролю (аудиту) на досліджуваному підприємстві. Міжнародний досвід організації та методики аудиту. Організація внутрішнього контролю та підприємстві. Методика зовнішнього і внутрішнього контролю (аудиту) фінансової звітності підприємства. Специфіка аудиторської перевірки досліджуваного підприємства. Результати аудиту фінансової звітності. Звіт незалежного аудитора.

Проблеми та обґрунтування висновків і пропозицій щодо удосконалення організації внутрішнього та зовнішнього контролю (аудиту) на підприємстві.

6. Фінансова звітність

Основи організації звітності. Класифікація звітності. Організація складання звітності. Організація подання звітності. Формування та подання звітності підприємством. Нормативне регулювання порядку складання і подання фінансової звітності. Застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності на досліджуваному підприємстві. Звіт про фінансовий стан. Вимоги МСФЗ до балансу. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід). Вимоги МСФЗ до Звіту про сукупні доходи. Звіт про зміни у власному капіталі. Вимоги МСФЗ до Звіту про власний капітал. Звіт про рух грошових коштів. Вимоги МСФЗ до Звіту про рух грошових коштів. Структура та варіанти подання показників (прямий та непрямий методи). Розкриття інформації до фінансових звітів. Формат приміток згідно міжнародних стандартів. Методика формування приміток. Нефінансова звітність підприємства.

Проблеми фінансової звітності та обґрунтування висновків і пропозицій щодо її удосконалення.

7. Консолідація фінансової звітності¹

Економічні та правові основи консолідації фінансової звітності. Корпоративна реструктуризація (реорганізація). Об'єднання як форма реорганізації підприємств. Звітність групи підприємств. Економічна сутність

¹ Тема виконується в тому випадку, якщо досліджуване підприємство формує консолідовану фінансову звітність згідно чинного законодавства

та основні засади консолідованої фінансової звітності. Міжнародні підходи до консолідації фінансової звітності. Методи консолідації. Зведений облік та звітність учасників групи. Формування консолідованої звітності материнської компанії та дочірніх підприємств. Облікова політика групи підприємств, що об'єднуються. Формування фінансової звітності окремих учасників групи. Характеристика основних форм консолідованої звітності за НП(С)БО та МСФЗ.

Проблематика формування консолідованої фінансової звітності.

8. Аналіз фінансової звітності

Організація аналітичної роботи на підприємстві. Аналіз фінансового стану підприємства. Визначення платоспроможності підприємства за балансом й іншими джерелами інформації. Аналіз фінансової стійкості і ліквідності підприємства. Узагальнення результатів аналізу фінансового стану підприємства і визначення шляхів фінансового «оздоровлення». Аналіз звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Аналіз звіту про рух грошових коштів. Аналіз звіту про власний капітал. Аналіз Додатків до фінансової звітності. Аналіз податку на прибуток та інших податкових розрахунків. Аналіз міжнародних операцій підприємств та операцій хеджування. Аналіз фінансової звітності за сегментами та консолідованої фінансової звітності. Аналіз виконання зобов'язань із зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Оцінка обсягів експорту та імпорту. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на зовнішньому ринку й ефективності експортних операцій. Аналіз соціальної відповідальності підприємств. Оцінка якості фінансової звітності. Інтеграція методів міжнародного аналізу.

Результати проведеного аналізу доцільно оформляти у таблицях. На основі аналізу показників діяльності підприємства необхідно зробити висновки про його фінансовий стан та сформулювати короткі пропозиції з усунення недоліків і поліпшення роботи підприємства.

Календарний план-графік переддипломної практики

№ п/п	Завдання проходження практики	Кількість днів
	Тренінг (додаток Б)	10
1	Ознайомлення з підприємством	5
2	Особливості міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності підприємства	5
3	Організація обліку на підприємстві	5
4	Облік і оподаткування міжнародної (зовнішньоекономічної) діяльності підприємства	5
5	Організація та методика аудиту та внутрішнього контролю	5
6	Фінансова звітність	5
7	Консолідація фінансової звітності	5
8	Аналіз фінансової звітності	5
	Оформлення та захист звіту	
	ВСЬОГО	50

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білопольський М. Г., Рєвва К. Г., Балашова О. В. Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2013. 271 с.
2. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: конспект лекцій для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 156 с.
3. Будько О. В. Методи оцінки якості облікової інформації. *Економіка та держава*. 2014. № 3. С. 54-57.
4. Давидова І.О., Величко К.Ю., Печенка О.І. Транснаціональні корпорації. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175 с.
5. Загальні рекомендації з підготовки, оформлення, захисту й оцінювання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів / за ред. доц. М. І. Шинкарика. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 60 с.
6. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») за заг. редакцією В. П. Пантелеєва. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с
7. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.
8. Кузнецова С. О., Чернікова І. Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. Харків. : Видавництво «Лідер», 2016. 318 с.
9. Лучко, М. Р., Хорунжак Н. М., Зорій Н. М. Контроль у державному секторі економіки : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 286 с.
10. Лучко М.Р., Мельник Н.Г., Сисюк С.В. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2018. 356 с
11. Лучко М.Р. Бенько І. Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2016. 370 с.
12. Лучко М.Р., Бенько І.Д., Яцишин С.Р., Мельник Н.Г. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 360 с.
13. Лучко М. Р., Яцишин С. Р. Консолідація фінансової звітності: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 281 с.
14. Лучко, М.Р., Жукевич, С.М., Фаріон, А.І. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2016. 300 с.
15. Міжнародний менеджмент : навчальний посібник для ВНЗ / П.І. Юхименко та ін. К. : Центр учбової літератури, 2016. 487 с.
16. Облік операцій в іноземній валюті. *Вісник. Офіційно про податки*, 2017, №39. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100006050-oblik-operatsiy-v-inozemniy-valyuti>

17. Управління міжнародним бізнесом: конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів. /Н.Г. Ушакова, К.Ю.Величко, О.І.Печенка. – Харків: Видавництво «Форт», 2016. 126 с.
18. Правдюк Н. Л., Правдюк М. В. Якість облікової інформації: сутність та методика оцінки. *Облік і фінанси*. 2016. № 2. С. 57-64.
19. Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу : підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 687 с.
20. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І.О. [І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та ін.] К. : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
21. Чарльз В. Л. Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку/ Пер. з англ. К.: Видавництво С. Павличко «Основи», 2001. 856 с.
22. Юхименко П.І. Міжнародний менеджмент: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2011. 488с.
23. Christopher Nobes, Robert Parker. Comparative International Accounting. 10th Edition. Paperback, 2008. 632 pp.
24. Financial Accounting: An International Introduction 6th Edition / David Alexander, Christopher Nobes. Pearson Higher Education. 2016. 496 pp.
25. Frederick D. S. Choi, Carol Ann Frost, and Gary K. Meek, International Accounting, Seventh Edition, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall, 2010.
26. Global Accounting and Control: A Managerial Emphasis / Sidney J. Gray, Stephen B. Salter, Lee H. Radebaugh. WileyPLUS, 2001. 240 pp.
27. Hussey Roger Fundamentals of International Financial Accounting and Reporting / World Scientific, Business & Economics, 2010. 374 pp.
28. International Accounting and Multinational Enterprises by Lee H. Radebaugh, Sidney J. Gray, Ervin L. Black: Wiley, John & Sons, Incorporated, 2006. 520 pp.
29. International Accounting 4th Edition / Timothy Douppnik, Hector Perera. McGraw-Hill Education; 2015. 800 pp.
30. International Financial Accounting and Reporting / Ciaran Connolly: Chartered Accountants Ireland; 5th Revised edition, 2015. 1088 pages
31. International Financial Reporting: A Practical Guide / Alan Melville. - Publisher: Pearson Education Limited; 5 edition, 2015 . 512 pages
32. Introduction to Financial Accounting: Pearson New International Edition / 11th Edition / Charles Horngren, Gary Sundem, John Elliott, Donna Philbrick. Paperback, 2013. 544 pp.
33. Jorissen A. International Financial Reporting and Analysis. Cengage Learning; UK ed. 2017.
34. Roberts C., Weetman P., Gordon P. International Financial Accounting. A corporative Approach: Financial Times, Pearson Education, 2006.
35. Taxation of International Transactions: Materials, Texts And Problems, 4th Edition by Gustafson C., Peroni R., Pugh R. : Cambridge University Press, 2010
36. Thomas R. Robinson; Hennie Van Greuning; Elaine Henry; Michael A. Broihahn; Anthony T. Cope. International Financial Statement Analysis. USA. Willy. 2017. 455pp.

ВЗІРЕЦЬ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ
Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет обліку і аудиту

Кафедра обліку в державному секторі
економіки та сфері послуг

ЗВІТ
З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ
на базі _____
(назва підприємства)

спеціальність 071 „Облік і оподаткування”
освітньо-наукова магістерська програма
«Міжнародний облік»

Дата подання звіту
«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний № _____

Дата захисту
«__» _____ 20__ р.

Оцінка _____

Виконав: студент групи _____

(прізвище та ініціали)

Керівник практики:
від підприємства _____

(посада, прізвище, ініціали)

від університету _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Мета тренінгу:

узагальнення та систематизація отриманих теоретичних знань щодо методів та методики наукових досліджень великих масивів аналітичної та статистичної інформації;

формування висновків та прогнозування тенденцій розвитку на основі проведеного дослідження;

розробка показників для оцінки рівня організації обліку, контролю, аналізу на досліджуваному підприємстві (установі, організації);

застосування спеціальних програмних продуктів для проведення наукових досліджень.

Методика тренінгу: наукові методи спостереження, узагальнення, групування, статистичні методи дослідження та оцінки явищ, прогнозування.

Завдання 1.

Проаналізувати, використовуючи статистичні та аналітичні методи дослідження, діяльність найбільших компаній України за минулий рік. Згрупувати результати аналізу у таблиці за такими показниками:

1. Найбільші 20 компаній за обсягом виручки;
2. Найбільші 20 компаній за обсягом прибутку;
3. Вид діяльності;
4. Форма власності;
5. Регіон;
6. Власник (приватна особа, держава, іноземний засновник/власник);
7. Наявність міжнародної діяльності;
8. Зробити відповідні висновки та узагальнення.

	Назва компанії	Обсяг виручки	Обсяг прибутку	Вид діяльності	Регіон	Власник	Наявність ЗЕД (так/ні)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

Завдання 2.

Проаналізувати на основі відкритих статистичних даних та даних Державної фіскальної служби України:

1. платники податків, які сплатили до Зведеного бюджету України найбільше податків і зборів;
2. платники податків, які найбільше сплатили податків та зборів за видами економічної діяльності;
3. платники податків, які найбільше сплатили податків та зборів у розрізі регіонів;
4. суми податків та підприємства у розрізі окремих видів податків, а саме: податок на прибуток підприємств, ПДФО, Військовий збір, Рентна плата, ПДВ (внутрішній з урахуванням бюджетного відшкодування), Акцизний податок з вироблених в Україні товарів, Екологічний податок, Податок на нерухомість, Транспортний податок, Земельний податок, Орендна плата;
5. Отримані результати сформувані у вигляді таблиці;
6. Зробити висновки та узагальнення щодо компаній, які є суб'єктами ЗЕД.

	Назва компанії	податок на прибуток підприємств	ПДФО	Військовий збір	Рентна плата	ПДВ	Акцизний податок	Екологічний податок	Податок на нерухомість	Транспортний податок	Земельний податок	Орендна плата
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

Завдання 3.

Проаналізувати на основі відкритих статистичних даних та даних Державної фіскальної служби України:

1. Найбільші 20 компаній за обсягом експорту;
2. Найбільші 20 компаній за обсягом імпорту;
3. Вид діяльності;
4. Форма власності;
5. Регіон;
6. Зробити відповідні висновки та узагальнення.

	Назва компанії	Обсяг експорту	Обсяг імпорту	Вид діяльності	Форма власності	Регіон
1						

16													
17													
18													
19													
20													

Завдання 5. Використовуючи теоретико-методологічні засади експертного методу провести оцінку якості облікової інформації підприємства за такими етапами оцінки:
 структуризація якісних характеристик облікової інформації;
 визначення ступеня відповідності її якісних характеристик еталонним показникам;
 розрахунок базового показника якості облікової інформації;
 ранжування якісних характеристик облікової інформації;
 розрахунок інтегрального показника якості облікової інформації.

Під час тренінгу потрібно сформулювати систему якісних характеристик облікової інформації на основі ідентифікації інформаційних потреб та вимог різних груп користувачів. Кількість якісних характеристик бухгалтерської інформації може варіюватися. При виділенні якісних характеристик облікової інформації потрібно виходити з найбільш вагомих її властивостей, які відображають цінність інформації для користувачів при обґрунтуванні та прийнятті рішень. Сформовану систему показників якості інформації доцільно представити у формі матриці якісних характеристик облікової інформації, наприклад

Коефіцієнт вагомості якісних характеристик облікової інформації k , $(0,0 \leq k \leq 1,0)$	Якісні характеристики облікової інформації α_i , $(0,0 \leq \alpha_i \leq 10,0)$												
	Адекватність	Достатність	Достовірність	Зрозумілість	Надійність	Обачність	Порівнянність	Раціональність	Релевантність	Своєчасність	Суттєвість	Транспарентність	In
0,0													
0,1													
0,2													
0,3													
0,3													
0,4													
0,5													
0,6													
0,7													
0,8													
0,9													
1													

Базовий показник якості облікової інформації

$$I_{\text{баз}} = \sum_{i=1}^n \alpha_i$$

Рівень якості облікової інформації визначається сукупністю об'єктивно існуючих якісних характеристик (споживчих властивостей), які існують незалежно від інформаційних потреб та вимог різних груп користувачів облікових даних.

Інтегральний показник якості облікової інформації

$$I_{\text{баз}} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \times k_i$$

Рівень якості облікової інформації визначається її здатністю задовольняти інформаційні потреби та вимоги різних груп користувачів облікових даних.

Завдання б.

Розробити анкету для проведення опитування серед працівників бухгалтерської служби досліджуваного підприємства щодо оцінки їх організації праці та результативності діяльності. До опитування можна також залучити інших працівників підприємства, щоб встановити їх оцінку роботи облікових працівників.

Наприклад, якщо застосовувати критерії планування, організація, мотивація, контроль, координація, результативність, то анкета може мати такий вигляд

Критерій	Максимум	Оцінка
1. Планування	(20)	
1.1. Установка цілей і стратегічних завдань	4	
1.2. Збір та аналіз інформації	4	
1.3. Деталізація процесу	4	
1.4. Доведення інформації	4	
1.5. Оцінка ефективності процесу	4	
2. Організація	(20)	
2.1. Формування організаційної структури	4	
2.2. Розподіл повноважень і встановлення зон відповідальності	4	
2.3. Умови для створення самонавчання	4	
2.4. Виконання основного процесу	4	
2.5. Ресурси	4	
3. Мотивація	(20)	
3.1. Лідерство і корпоративна культура	4	
3.2. Умови для навчання і професійного розвитку персоналу	4	
3.3. Стимулювання праці	4	
3.4. Залучення працівників до процесу вдосконалення	4	
3.5. Задоволення працівників результатами своєї діяльності	4	
4. Контроль	(20)	
4.1. Система контролю якості	4	
4.2. Критерії оцінки отриманих результатів	4	
4.3. Вимірювання ступеня задоволеності	4	
4.4. Рациональне використання ресурсів	4	
4.5. Відповідність отриманих результатів встановленим цілям	4	
5. Координація	(20)	
5.1. З'єднання та координація перших чотирьох функцій	4	
5.2. Встановлення внутрішніх взаємозв'язків організації	4	
5.3. Система вирішення конфліктів	4	
5.4. Поточний аналіз відхилень: перегляд та коригування планів	4	
5.5. Інформаційний менеджмент	4	
6. Результативність (комунікація - загальна оцінка = Σ критеріїв 1-5)	(100)	

Відхилення від 100 балів і є резервом для запровадження механізмів створення ефективної системи організації праці. Кожне питання передбачає п'ять варіантів відповіді з можливістю вибрати тільки один варіант. Шкала оцінки відображає п'ять станів управлінської діяльності: 0 - діяльність не ведеться; 1 - діяльність ведеться постійно, від випадку до випадку; 2 - діяльність ведеться частково в залежності від ситуації; 3 - діяльність ведеться постійно і систематично; 4 - діяльність ведеться максимально ефективно (контрольний рівень).

Для наочного представлення результатів оцінки доцільно використовувати функціональну модель (пентаграму), на яку накладено результативність організації праці, побудованої з урахуванням по кожному з п'яти оціночних критеріїв функціональної моделі (рис. 1). Такий підхід дозволяє чітко побачити напрямки, за якими необхідно першочергове поліпшення системи управління. Відхилення від запланованих 100 балів є резервом для вдосконалення системи організації праці та її складових, пошуку механізмів побудови ефективної системи організації праці.

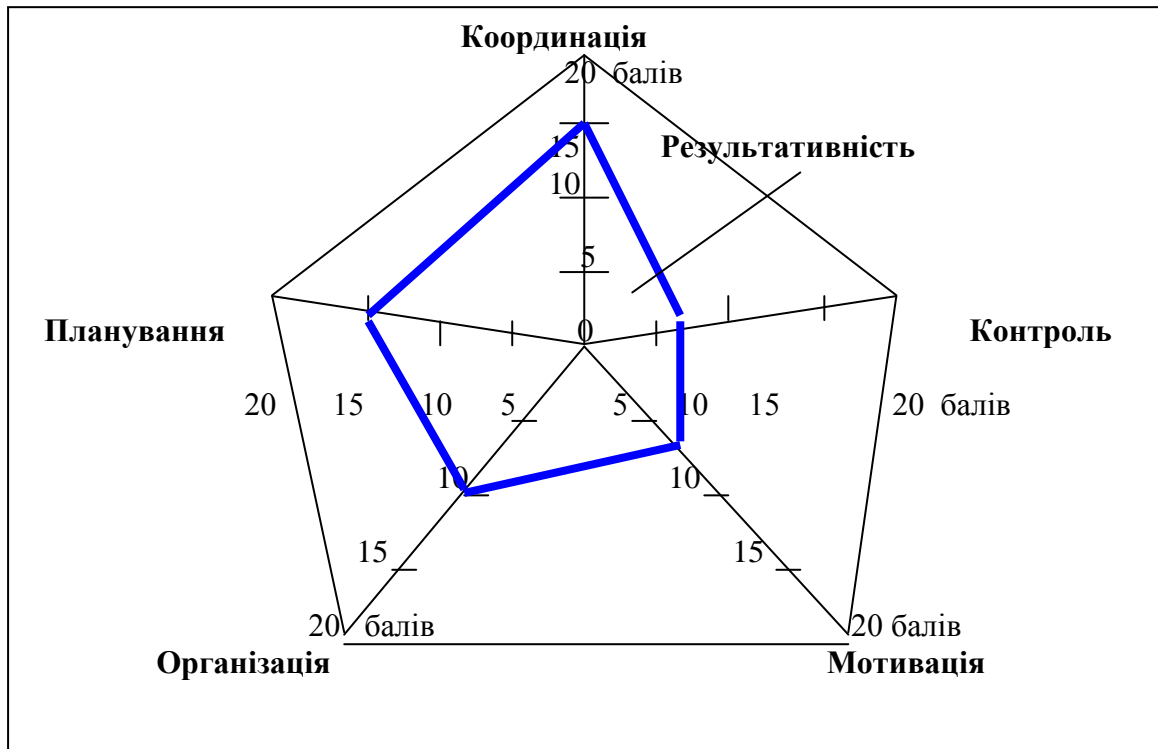

Рис. 1. Пентаграма моделі оцінки системи організації праці облікових працівників досліджуваного підприємства (приклад умовний)

Завдання 7.

Використовуючи програму «Фінансист», яка призначена для проведення аналізу діяльності підприємства, розрахувати показники, які характеризують фінансовий стан підприємства за два останніх роки:

використати форми фінансової звітності «Баланс» та «Звіт про фінансові результати»;

розрахувати фінансові коефіцієнти;

побудувати аналітичні таблиці;

за кожною таблицею сформулювати висновки і пропозиції;

експортувати дані у форматі Word або Excel;

представити дані у вигляді графіків та діаграм.

Методичні рекомендації до виконання завдання 7

Програма «Фінансист» призначена для аналізу фінансового стану підприємства. Аналіз проводиться на основі стандартної фінансової звітності: Балансу та Звіту про фінансові результати. Розраховується повний спектр фінансових коефіцієнтів та аналітичних таблиць. Є можливість експорту даних та представлення їх у вигляді графіків та діаграм.

Основні можливості програми:

вхідні дані: баланс та звіт про фінансові результати, а також, додаткові показники, які задає сам користувач;

кількість періодів для аналізу до 30;
 вихідні дані: повний спектр фінансових коефіцієнтів, аналітичний баланс, аналітичний звіт про фінансові результати, баланс ліквідності;
 додавання своїх коефіцієнтів;
 побудова діаграм для будь-якого показника, як вхідного, так і вихідного;
 експорт в MS Excel та MS Word;
 збереження даних в файл;
 генерація випадкових даних, що може бути використано викладачами для підготовки тестових завдань та задач для перевірки знань студентів.
 Програма розповсюджується безкоштовно.
 Завантаження програми за адресою:
<http://financier-soft.com.ua/Download.aspx>

Показники ліквідності

Код	Назва	Формула	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
					абсолютне	відносне
	Показники ліквідності	Показують здатність підприємства розраховуватись за своїми зобов'язаннями за рахунок наявних активів				
likv_abs	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання				
likv_prom	Коефіцієнт проміжної ліквідності	(Оборотні активи - товарно-матеріальні запаси) / Поточні зобов'язання				
likv_zag	Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання				
vlas_kap	Власний оборотний капітал	Власний капітал - Необоротні активи				

Висновки

Показники ділової активності

	Показники ділової активності	Показують швидкість використання залучених ресурсів				
obor_deb	Оборотність дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість дебіторської заборгованості				
obor_kred	Оборотність кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість кредиторської заборгованості				
per_obor_deb	Період погашення дебіторської заборгованості, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність дебіторської заборгованості				
per_obor_kred	Період погашення кредиторської заборгованості, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність кредиторської заборгованості				
obor_post	Оборотність постійних активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість постійних активів				
obor_akt	Оборотність активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість активів				
obor_chist_akt	Оборотність чистих активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість чистих активів				

obor_zap	Оборотність товарно-матеріальних запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість товарно-матеріальних запасів				
per_zap	Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність товарно-матеріальних запасів				
oper	Тривалість операційного циклу, днів	Період погашення дебіторської заборгованості + Період обороту товарно-матеріальних запасів				
fin	Тривалість фінансового циклу, днів	Період погашення дебіторської заборгованості + Період обороту товарно-матеріальних запасів - Період погашення кредиторської заборгованості				

Висновки**Показники фінансової стійкості**

	Показники фінансової стійкості	Показують залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування				
avt	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Активи				
zal	Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал				
zab	Коефіцієнт заборгованості	Позикові кошти / Активи				
zab_kap	Відношення довгострокових кредитів до капіталізації	Довгострокові кредити / Капіталізація				
vlas_poz	Відношення довгострокових кредитів до власного капіталу	Довгострокові кредити / Власний капітал				
poz_kap	Відношення заборгованості до власного капіталу	Позичені кошти / Власний капітал				

Висновки**Показники прибутковості**

	Показники прибутковості	Показують ефективність використання залучених ресурсів				
rent_aktiv	Рентабельність активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів				
rent_vlas	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Середньорічна вартість власного капіталу				
rent_prod	Рентабельність продажу	Операційний прибуток / Чиста виручка				
rent_chist	Рентабельність чистих активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість чистих активів				
rent_obor	Рентабельність оборотних активів	Операційний прибуток / Середньорічна вартість оборотних активів				
fond	Фондовіддача	Чиста виручка / Середньорічна вартість основних засобів				
prod_prat	Продуктивність праці	Чиста виручка / Середньорічна кількість				

								100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Доходи								
Виручка								
Інші операційні доходи								
Фінансові доходи								
Інші доходи								
Разом								
Витрати								
Непрямі податки								
Собівартість продукції								
Операційні витрати								
Фінансові витрати								
Інші витрати								
Податок на прибуток								
Разом								
Елементи операційних витрат								
Матеріальні затрати								
Витрати на оплату праці								
Відрахування на соціальні заходи								
Амортизація								
Інші операційні витрати								
Разом								

Висновки

Баланс ліквідності

Код	Назва	Опис	Попередній рік	Звітний рік
A1	Найбільш ліквідні активи	Грошові кошти		
П1	Найбільш термінові зобов'язання	Кредиторська заборгованість		
A1-П1	Забезпечення зобов'язань П1	Плюс добре, мінус погано		
A2	Активи, які швидко реалізуються	Дебіторська заборгованість		
П2	Короткострокові пасиви	Короткострокові позики		
A2-П2	Забезпечення зобов'язань П2	Плюс добре, мінус погано		

A3	Активи, які повільно реалізуються	Запаси		
П3	Довгострокові пасиви	Довгострокові позики		
A3-П3	Забезпечення зобов'язань П3	Плюс добре, мінус погано		
A4	Активи, які важко реалізуються	Основні засоби		
П4	Постійні пасиви	Власний капітал		
A4-П4	Забезпечення зобов'язань П4	Плюс погано, мінус добре		

Висновки